

NOVA SOČA

„Nova Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . f. 4.40
Pol leta . . . „ 2.20
Četrť leta . . . „ 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „poslanicah“ plačuje se za navadno štiritopno vrsto:

7 kr., če se tiska 1 krat
6 „ „ „ 2 „
5 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

Posamezne številke dobivajo se po 7 kr. v tiskarni A. M. Obizzija za Mesnicami št. 22. in v prodajalnici G. Likarja v Semeniških ulicah št. 10.

Dopisi pošiljajo naj se uredništvu, mročnina pa upravnistvu „Nova Soča“, Via Mercato 12, II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delavcem in drugim nepremožnim se naročnina znižuje, ako se oglase pri upravnistvu.

Poddraga in „Soča“.

Krščanske ljubezni do svojega bližnjega polna stara „Soča“ odgovorila nam je na naš članek pod gornjim naslovom v drugi naši številki. Gospod urednik je pravo za pravo prepustil ta odgovor nekemu gospodu s Kanalskega, ki je prišel malo dni poprej po informacije v Gorico, potem pa doma lepopisno napisal oni dopis, kateremu je gospod urednik na stečaj odprl vrata v „Sočine“ predale. Zanašajoč se v resnicoljubje gosp. dr. Mahničica in z ozirom na naš jasno pisan članek, pričakovali bi bili vse prej, kakor pa tak odgovor.

V onem dopisiču citamo: „Soča je bila morala (!) omeniti stvar v Poddragi in jo očitno in na vso moč grajati!“ — Tako pravite Vi, no mi smo bili vse drugačne misli, kar smo vendar določno povedali in menda zadostno utemeljili v našem članku. O čem naj pišemo in kaj naj zamolčimo v svojem listu, tega si pa ne damo narekovati od nikogar, kajti mi najbolje vemo, s kolikimi faktorji in s kolikimi različnimi razmerami in okoliščinami nam je računati. Da bi pa iz našega molka koval kdo zlato na naš račun, to ni niti plemenito, niti pošteno. To resnico bodo gotovo v prvi vrsti najbolje razumeli le — uredniki, kajti ti vedo najbolje, da se nikoli ne more vsem ustreci. Če torej mi nismo storili po volji „neučnega lajka“ na Kanalskem, kaj moremo za to?

Dalje piše: „Podarjala bi bila lahko, da zavoljo ene morebitne krivice se ne sme vera zamenjati!“ — Res je! Tudi zaradi tisoč in milijon krivic ne smela bi se vera zamenjati, toda gorje tistemu, po katerem pohujšanje pride, gorje tistemu, ki dela take krivice, da postane ljudstvo zrelo za prestop k drugi veri. Ravno o tem bi se pa dalo nekoliko več pisati, kakor so povedali resnicoljubi pri stari „Soči“. Mi smo pa raje zamolčali prvo

in drugo; prvo iz znanih razlogov, drugo pa, ker se ne čutimo poklicane za tak posel.

Najzlobnije so pa naslednje besede: „Kakor se je pa „Nova Soča“ opravičila, mislimo si o nji, da ima odповed od vere za opravičeno ne le v Poddragi, ampak tudi kje drugod. In to je sramotno!“ — Da, sramotno, da, ostudno je, da pride na našo prejasno in določno izjavo kdo na dan s podobnim podlim sumničenjem. Ker je pa gospod urednik izjavil, da nima tem besedam ničesa dostaviti, pozivljamo zategadelj njega in njegovega kanalskega oznanjevalca resnice in pravice, naj nam iz našega članka z odlomki dokaže to svojo trditev, katero zavračamo svečano in odločno. Odkritosrčno rečemo, da smo imeli v resnicoljubje stare „Soče“ več vere, kakor je v resnici zasluži. Kdor se je namreč upal na naš članek dati tak odgovor, ta je naravnost hudoben, namera njegova podla, ki zasluži še vse drugačen odgovor, kakor je naš današnji.

Ta dogodek pa nam jako čudno osvetljuje naše stališče. Ker smo molčali o poddragi zadevi, zamerili smo se in sumničiti so nas začeli; ko smo pa določno povedali svoje misli, zopet zamera in sumničenje ravno od tiste strani. Govorili smo pa vendar tako razločno, da je izključeno vsako sumničenje ali napačno tolmačenje. Kdor ne veruje, čita naj naš članek in primerja naj ga z odgovorom stare „Soče“ in prepriča se o resničnosti naših besed in o lojalnem, poštenem in odkritosrčnem mišljenju in ravnanju našem.

Prav žalostni časi nastopili so za avstrijske Slované. — Ko je Njeg. Svetost Lev XIII. bil izdal leta 1881. svetovno znano encikliko „Grande Munus“, proslavljajoč sveta slovanska brata in njihovo sveto delo, širiti se je začela po sovražnem nam časnikařtvu strastna agitacija proti avstrijskemu slovanstvu in

njegovim poštenim težnjam. Ta boj je začela Bismarčkova „Norddeutsche Allg. Zeitung“ koj ko je izšla slavnoznan enciklika, a za njo je udarilo v isto struno vse ogromno nasprotno nam časnikařtvu. Naši narodni nasprotniki se bojé slovanstva in z nekako grozo gledajo v bodočnost, ko se slovanstvo o repi ter doseže v Avstriji tisto veljavo, ki mu pristojna po naravnih in državnih zakonih. Zategadelj so pa naši narodni nasprotniki napovedali dobro organizovan boj proti avstrijskim Slovanom. — Začeli so bili s sumničenjem in obrekovanjem. Sumničeli so začeli zvestobo našo do katoliške cerkve, med tem ko so prav pogosto oni njeni najzagriženejši nasprotniki Bismarck in njen prijatelj; njegovi listi in teh sodelovalci gotovo tudi ne in ravno tako tudi ne vsi tisti nemški, madjarski in laški lažliberalni časniki in časnikaři, ki so si največ prizadeli in se trudijo še dan današnjí dokazati našo nezvestobo katoliški cerkvi. — Sumničiti so začeli nadalje našo zvestobo do vladarske hiše habsburške. In dosegli so mnogo, kajti še vedno velja resnica: Calumniare audacter semper aliquid haeret.

Toda vse sovražno nam sumničenje bi ne izdalo mnogo, ako bi avstrijski Slované složno in odločno, pa dostojno odbijali taka hudobna sumničenja, kajti prerazvidno bi bilo, zakaj da se nasprotniki poslužujejo takih sredstev. To so nasprotniki tudi znali. — Trebalo je torej na kak način zasejati podoben razpor tudi v naš domači tabor. Posrečilo se je! Najgrše delo nasprotnikov naših prevzeli so nekateri našinci, ki so posebno letos začeli najstrastneje dolžiti slovansko razumništvo nezvestobe do katol. cerkve in vladarja. Nekoji delajo tako iz nevednosti, posnemajoč druge, ki delajo tako iz dobro preračunjene hudobnosti!

In to nalogo prevzela je v poslednjem času neka stranka na Goriškem, katerej že tla pohajajo pod nogami in ki se je v borbi za svoj obstanek začela strastno posluževati podlih sredstev: sum-

ničenja, obrekovanja, hujskanja in celó neresničnega ovajanja pri viših in političnih oblastnijah, da bi uničila tako nekoje svoje protivnike, ki jej postajajo nevarni. Takim potom skuša zopet dospeti do neomejenega gospodstva! — Toda narod ni več slep, marveč vidi pota, po katerih mu je hoditi. Varal ga ne bode nihče več!

Da se moramo pa mi boriti proti domačim ovaduhom — ne toliko ovaduhom! — ampak domačim obrekovalcem, ki nas iz podlih namenov dolže nezvestobe do Boga in vladarja, to je najžalostnejša prikazen. Dokler so nas obrekovali naši narodni nasprotniki, bili smo dobri. Toda zdaj, ko so njih nalogo prevzeli našinci, zdaj moramo napeti vse svoje moči, da odbijamo od sebe taka obrekovanja! — Nekoji znani nam gospodje so bili v svoji predrznosti že tako nesramni, da so spravili najnovejše narodno gibanje na Goriškem v zvezo z nejojalnostjo in — ti mili Bože! — celó z rublji: vse to pa celó pred — oblastnijami! To je vrhunec grenkosti v kupi našega narodnega življenja!

Upamo pa in se nadajamo, da se vse take podlosti razbijejo s svetlobo in da zadene koristolovne obrekovalce pravična kazen božja. Da! Bog ne plača vsake sote, pa tudi dolžan nikomur ne ostane!!

Deželni zbor goriški.

VIII. seja dne 19. novembra ob 5. uri zvečer.

Predsednik se z izrazi pnanosti spominja imendana presv. cesarice Elizabete in poslanci ustanovejo v znamenje pritrjenja.

Nekoliko novih peticij izročil se dotičnim odsekom v obravnavo.

Poslanec baron Locatelli interpeluje gospoda vladnega zastopnika, ali je č. kr. vlado volja započeti, česar treba, da se ustanovi zadruga za uravnavo potoka Verše?

Gospod vladni zastopnik izjavi, da to interpelacijo predloži visoki vladi.

LISTEK.

Peter Podreka.

Kar je bil Valentin Vodnik Slovence sploh, to je bil beneški Slovec posebe pokojni Peter Podreka.

Porodil se je okoli leta 1820. (natančna letnica nam ni znana) od premožnih starišev v slovenskem Sv. Petru (ljudstvo izgovarja „Senpeter“, uradno „San Pietro al Natisono“, prvotno pa „San Pietro degli Slavi“). Že kot dijak se je izobraževal v slovanščini, kar je bila v teh krajih pa v tisti dobi redka prikazen.

Ko se je izučil in bil v duhovnika posvečen, nastopil je službo na Trémmu, v beneški vasi blizu Livka. Tam je sklenil tesno prijateljstvo s pokojnim Hrastom, katero je trajalo do smrti nezabnega kanonika-vodje. Leta 1848. je zložil prve svoje slovenske pesmi; jedna izmed teh se še zdaj sliši iz ust marsikaterega priprostega starčka.

Leta 1857. je bil imenovan za župnikovega pomočnika (kaplana) v svoji rojstni vasi, v Sv. Petru, kjer je ostal 16 let. V to dobo (do leta 1873.) spada njegovo najživahnejše delovanje v brambo in prospah mile naše materinščine na Beneškem.

Ker je kot uzoren možak užival veliko zaupanje od svojih tovarišev duhovnikov, uporabil ga je v povzdigo zanemarjene slovensčine. Sam zvest naročnik „Zgodnje Danice“ in „Novic“ od prvega njihovega začetka, nagovoril je še lepo število duhovnikov, da so si „Zgodnjo Danico“ omislili, pridno čitali jo ter ostali naročeni do leta 1866. Takrat so jo večinoma opustili, ker so vsled nove državne meje nastali preveliki poštni stroški in še druge zapreke. On pa je obema časnikoma zvest ostal do zadnjih let. Bil je tudi naročnik naše „stare“ in potem „Nove Soče“.

Kakor za „Zgodnjo Danico“, tako je on prvi pridobil duhovnike za družbo svetega Mohora.

Jedna njegovih največjih zaslug je pa ta, da je uredil za tisk in izdal „Katekizem za Slovence Videmske nadškofije“. Do tedaj so namreč duhovniki razlagali krščanski nauk po neki italijanski knjigi, iz katere so sproti prelagali ali si k večjemu priredili vsak svoj pisan prevod. Leško si mislimo, kake so mogle biti te prestave, izvršene po duhovnikih brez temeljitega jezikovega znanja. — Podrekov katekizem je bil potrjen od nadškofijske du-

hovne oblasti v Vidnu ter uveden v vseh slovenskih duhovnijah na Beneškem. Nekaterim se bo morda neverjetno zdelo, a vendar je le gola resnica, da so se mnogi duhovniki še le iz te knjige slovenskega pravopisa učili. To knjigo so si začeli tudi nekateri razumnnejši in premožnejši stariši omisljevati, da so se njihovi otroci doma krščanskega nauka učili. Tako se je s pomočjo te knjige tudi med narodom tu pa tam kdo seznanjal s slovenskim pravopisom (v učilnicah se namreč, kakor znano, jedino le italijanski poučuje).

Omenimo naj še, da je Podreka večkrat, a zlasti o priliki prvega sv. obhajila, delil mladini slovenske molitvene, včasih tudi druge knjige.

Pa tudi v cerkvi je s svojim zgledom učil čislati slovensko knjigo. Splošna navada je bila, da so duhovniki med mašo kar naravnost iz latinske mašne knjige prevajali evangelij v slovenski jezik. Podreka je pa imel svojo slovensko evangeljsko knjigo in je iz te čital. In ko je večkrat namesto župnika šel h kakemu shodu, naj je bilo tudi dve uri daleč, vzem jo je vedno seboj. S tem je po našem mnenju dosegal, da je čitanje evangelija bolj gladko teklo, da je bil pri

tem branju jezik čistejši in, kakor že omenjeno, da je cepil ljudem v srce spoštovanje do slovenske knjige, ko jo je svečano opravil rabil pred oltarjem.

Podreka je večkrat kaj pisal v „Zgodnjo Danico“, včasih tudi v kak drug slovenski časnik.

On je bil prvi in dolgo časa jedini pesnik na Beneškem. O prilikah, ko je Videmski nadškof obiskoval svetopetersko župnijo, je skoro vsakokrat dal natisniti vladiki slavnostni slovenski pozdrav v vezani besedi, v katerem je z ozirom na Slovence dostojanstvenika nazival naslednika in dediča svetega Cirila in Metoda. A tudi „Zgodnjo Danico“ je pošiljal nekatere pesmi, zlasti v dobi od 1860. do 1866. leta. Mimogredé bodi omenjeno, da je bil s pok. župnim urednikom L. Jeranom pismeno sklenil prijateljstvo. Moža sta si vzajemno svojo podobo (fotografijo) poslala in Podreka se je neko leto tudi naputil v Ljubljano. A ko je prišel do Postojne in tam ogledal krasno vilenico (jamo), dobil je nenadoma od doma poročilo, da mu je mati na smrt zbolela. Moral se je tedaj vrniti domú in urednik Jeran ga je zastoj čakal s fotografijo njegovo na ljubljanski postaji. Tako Podreka ni tistikrat

Na to odgovori poslednji na interpelacijo poslance Venuti-ja in tovarišev, podano v zadnji seji zastran uravnave in vzdrževanja državne ceste med Gorico in Ajdovščino. Odgovor se glasi tako-le:

„Državna cesta, ki pelje od Ajdovščine do Gorice, vzdržava se primerno dotičnim predpisom; če se pa kaže sedaj pri hudournikih Oseku in Grajšeku potreba kakih majhnih vzdrževalnih del, mora se to pripisati nedavnim izvenrednim povodnjim.“

„Tehnični načrt za popravo prehoda čez hudournik Grajšek se že izdeluje in če ni do zdaj še dovršen, ima se to pripisati okoliščini, da navedena poprava ni toliko nujna, da bi se ji bila mogla prednost dati pred drugimi tehničnimi načrti, ki niso dopuščali odloga.“

„Razun tega pa bi ne bilo namenu primerno, da bi se začelo grajenje novega mosta, dokler se ne reši tekoča razprava zaradi zagrajenja hudournikov Grajšeka in Lokavščeka.“

„Cestno-policijsko nadzorovanje izvršuje se strogo po pouku za državne cestarje. Vrh tega je tudi dolžnost občinskih načelnikov v zmislu § 27. deželne postave od 6. julija 1886 sodelovati v oskrbovanju cestne policije glede obveščanja na državnih cestah. Zavaljivo tega je c. kr. okrajno glavarstvo, zapazivši nekako nemarnost teh organov, z okrožnico 10. junija t. l., št. 8340, opominjalo jih na natančno izvrševanje njihovih dolžnosti. V zadnjih časih so bili tudi za toženi in kaznovani nekateri prestopniki.“

Na to se prestopi na dnevni red. Poslanec vitez Pajer čita jako obširno motivacijo svojega predloga zastran grajenja železnice v naši Furlaniji in med Gorico in Ajdovščino. Popisuje žalostne razmere naše dežele vsled zadnje uravnave zemljiškega davka na podlagi pretirane cenitve naših zemljišč, dalje vsled povišanih hišnih davkov, vsled zanemarjenja v zadevi javnih komunikacijskih sredstev, vsled zaporednih slabih letin, prizadetih po vremenskih neugodah, po trtni bolezni „Oidium Tucherii“, po peronospori, bolezni sviloprejk itd. ter naglašuje nujno potrebo državne pomoči vsaj v tem oziru, da se deželi odpre in olajša promet z njenimi pridelki in da se tu prodne in pospešijo razne obrtnije.

Poslanec dr. Lovisoni je za to, da se s Pajer-jevim predlogom ravna potom nujnosti in še danes o njem glasuje. — Zbor pritrjuje in na to se enoglasno odobri Pajerjev predlog.

Sledé poročila pravnega odseka. Poročevalec dr. Abram. Zbor sprejme načrt postave, ki je na podlagi postave od dne 17. junija 1888, št. 99 dr. zak., določuje nagrade za poučevanje v verozakonu na javnih ljudskih šolah. (Postavo priobčimo v prihodnjih številkah. Uredn.) Poročevalec dr. Verzegnassi. O peticiji, podani po „Zavezi slovenskih učiteljskih društev“ v Ljubljani za zboljšanje učiteljskih plač na Goriškem, prestopi se na dnevni red.

Prošnja učiteljev na mestnih ljudskih šolah v Gorici, podana v enak namen, izroči se deželnemu odboru z enakim naročilom, kakoršno se je dala ob enakih prošnjah ljudskih učiteljev gradiškega, tolimskega, goriskega in sežanskega okraja.

Poročevalec dr. Abram. Pritožba občinarjev katastralne občine od sedanjega župnije Kojščanske odstopi se deželnemu odboru, da jo reši v svojem področju.

Poročevalec Čerin. Prošnja polit. društva „Slovenski jez“ v Brdih, da bi se preložila državna mitnica onkraj Sočinega mosta pri Pevmi, ali pa odpravila, oziroma zmanjšala cestnina na polovico za tiste voz-

nike, kateri prihajajo iz Brd ali od Ločniške strani, odstopi se deželnemu odboru z nalogo, da jo priporoča in podpira pri visoki vladi.

Poročevalec dr. Nik. Tonkli. Prošnja „Slov. jez“ v Brdih za grajenje ceste čez Gradec in mosta čez reko pod Dobrovem, izroči se deželnemu odboru, da o prvi zahtevi ravna tako, kakor mu je naročeno zastran enake prošnje cestnega odbora za gorisko okolico, o drugi pa, da jo reši v svojem področju.

Poročilo finančnega odseka. Poročevalec dr. Rojic. Potrjena se računski sklep za leto 1888. in proračun za leto 1890. gospodskega zaloga po odsekovih predlogih.

Poročevalec baron Locatelli. Potrjena se proračun predloga, v kojem so naložene kazni občinskih opravnikov in pa ostala gotovina podpornega odbora od l. 1888.

Poročevalec dr. Maurovich. Potrjena se proračun deželnega zaloga za leto 1890 z naslednjimi številkami:

A. Potrebščine:	
1. Stroški za deželni zbor	gld. 2.955
2. splošni upravni stroški	23.426
3. stroški za deželno premoženje	1.646
4. stroški za kmetijstvo in obrtnije	3.112
5. stroški za javno varnost	16.811
6. „ za zdravstvo	3.495
7. „ za humanitetne zavode	83.209
8. stroški za občni pouk in vzgojo	24.275
9. podpore za skladvone ceste	10.150
10. stroški za priprave in druge vojaške namene	1.106
11. deželni dolg	15.061
12. razni stroški in obresti tržaški podružnici kreditne banke	2.620
13. izredni stroški	6.000
14. predplače za bolnišnice in druge stroške	76.480
Vse potrebščine skupaj	gl. 270.239

B. Založba.	
1. Dohodki iz deželnega premoženja	gld. 23.793
2. Obligacijske obresti	59.824
3. Drugi dohodki	460
4. deželno posojilo	39.060
5. prejete predplače	38.240
Skupaj	gl. 161.377

Če se založba odbije od potrebščin, znašajočih 270.239

pokazuje se premankljeja . . . . . gl. 108.862

Da se založi ta premankljeja, tirjale se bodo enake deželne doklade, kakor za tekoče leto, to je po 8% zemljiških in po 12% vseh drugih državnih neposrednih davkov, potem doklada po 20% erarske užitnine vina, mosta in mesa in pa davščina 50 kr. od vsakega hektolitra na drobno potočenega piva.

Deželnemu odboru je naročeno, naj pozvé, cesar treba, da bo mogel v prihodnjem zasedanju predlagati upeljavo deželne davščine na prodajo žganjin.

Po predlogu poročevalca potrjena zbor finančno postavo za leto 1890. tudi v zadnjem branju.

Poročila deželnega odbora. Poročevalec dr. Abram. Potrjena se načrt postave zastran razdelitve občinskih zemljišč Tomačevških na Krasu.

Poročevalec dr. Verzegnassi: Zbor izrazi gotovo nado, da bo visoka c. kr. vlada skoro po postavodajnem potu uredila zadevo

pa tudi pozneje nikdar videl bele Ljubljane, kar je bila sicer njegova srčna želja. — Toda vrnimo se k njegovemu pesniškemu delovanju. Njegov najkrajši umotvor je: „Slovenija in njena hčerka na Beneškem“, ki je bil natisnjen v „Soči“ 24. maja 1871. (To krasno pesem ponatisnemo v prihodnji številki.) Najbolj znana njegova pesem je pa „Slavjanka“, kateri je pokojni kobaridski učitelj Srečko Carli zložil jako lep napjev (mazurko). Ta pesem je postala popolnoma narodna in menda ga ni med našimi čitatelji, da bi je že ne slišal peti ali gosti; gotovo jo znajo skoro vsi tudi na pamet. Bila je natisnena v mariborski „Zori“ menda 1874. leta. To pesem je zložil v Roncu, kjer je bil prevzel leta 1873. izpraznjeno duhovniško službo ter ostal tu do svoje smrti.

Leta 1884. je izšla italijanska knjiga „Slavia italiana“, katero je večinoma spisal odvetnik dr. Karol Podreka v Čedadu, a pri tem delu je nekoliko sodeloval tudi Peter Podreka in mnogo se imamo njemu zahvaliti, da veje v knjigi slovenskemu jeziku prijazen duh.

Zadnji njegov proizvod je napitnica prečastitela g. A. Gujona, govornjena dne 15. septembra t. l. o priloži novega župnika v

svetopetersko župnijo. Ta pesmica je bila natisnena v 38. številki letošnje „Soče“.

Podreka je bil vedno srčno udan dijakom, kajti vedel je, da od teh mnogo zavisi srečnejša ali slabša prihodnost. Pri vsaki priliki si je prizadeval, da bi v njih vzbudil zanimanje in ljubezen do materinega jezika; vse njegove besede niso padle med trnje ali na peščena tla, ampak tudi v rodovitno zemljo.

Čitatelj si lahko misli, da je tak rodoljub tudi v cerkvi v svojih govorih rabil kolikor mogoče čisto slovensčino; in ne moti se. A zaradi tega ni misliti, da ga je ljudstvo menj razumelo, temveč sla je o njem splošna hvala in more se pač tudi o njem reči, kakor je pravilo štajersko slovensko ljudstvo o neumrlem vladiki Slomšek: „Govoril je, kakor da bi rožice sadil.“

Duhovnjani njegovi nikdar ne pozabijo prijaznega gospoda, tem menj ga smemo pozabiti mi, ki vemo, kako je ljubil naš mili jezik in ki imamo upanje, da, ko se bo zopet tiskala zgodovina slovenskega slovstva, ne bomo pogrešali v njej tudi častitljivega imena Peter Podreka. Ako uvažujemo razmere, v katerih je živel, vsklikniti moramo: „Sla va njegovemu spominu!“

zaradi vojaških priprav, oziraje se na pravično razdelitev bremena in na potrebo, da se primerno poviša odškodba iz državnega zaloga.

Isti poročevalec. Potrjena se prememba § 5. pravil dež. kmetijske šole, tako da odpadejo semestralni izpiti in da bo javni izpit samo kozaem dvoletnega tečaja z udeležbo predpostavljene oblasti.

Isti poročevalec. Potrjena se sklep dež. odbora, po katerem so se sprejeli stroški za prehranjenje blazne Regine Luzzatto v javni blaznici na račun deželnega zaloga, toda v mejah tarifa III. razreda za čas, dokler bo prehranjenje potrebno in se ne zboljšajo njene družinske razmere.

Poročevalec peticijskega odseka Ma-horčić. O prošnji Andreja Pavšiča, bivšega pomočnega učitelja na ljudski šoli v Avčah za podelitev pokojnine ali letne podpore — prestopi se na dnevni red.

Konec seje ob 7¹/₂ uri zvečer.

Dopisi.

V Gorici, 18. novembra. (Konec.) Ko je podpredsednik naznanil izid volitve, odprla so se vrata in dr. Anton Gregorčič ustopi v sobo na čelu odposlanej deputaciji. To je bil ganljiv prizor. Po vsej dvorani zaorili so zopet vihrni pozdravi in videli smo resne može, ki so imeli solze veselja v obeh. Tako zna naše ljudstvo čislati svoje prave prijatelje! Od vseh strani so obsuli dr. A. Gregorčiča, podajali in stiskali mu roko. Ko je dospel do odborniške mize, poprsil je za besedo — in viharo šumeča dvorana spremenila se je v grobno tišino. Dr. Ant. Gregorčič govoril je svojim vernim, udanim poslušalcem. Dejal je, da ni mislil, da bo še kdaj govoril kot predsednik tega društva, katero je ljubil in za katero je deloval z najboljšimi nameni. Nikoli pa bi ne bil mislil, da mu bodo društveniki skazovali najvišjo čast, katero sploh morejo komu ponuditi, — častnega uda. Dasi mu je silno težko, vendar sprejme tudi predsedništvo še nadalje, ker ne more odbijati od sebe te časti, katero mu s toliko odkritosrčnostjo ponuja občni zbor. Konečno prosi društvenike, naj vedno tako složno in uneto delujejo za razvitek društva in naj ga podpirajo v njegovem delovanju.

Na to je podpredsednik zaključil zborovanje s trikratnimi živoklici presv. cesarju in s tem je bil končan oficijelni del tega živahnega občnega zбора.

Po zaključenem zborovanju pa so ostali vsi udeleženci skupaj še dolgo časa, a nekoli skoro do 7. ure zvečer. Med živahnimi razgovori in unetimi napitnicami potekal je čas ter približal se večer. — Veliko oduševljenje zbudila je napitnica profesorja in deželnega odbornika istvskega, g. V. Spinciča. Govoril je navzočim na srce, da naj se ne dajo varati slepilom nekotih koristolovcev, ki iščejo le sebe in svoj „jaz“, ampak čislajo naj delavne rodoljube. Kdo deluje pri čitalnici, delavskem podpornem društvu, pri ljudski posojilnici in podružnicah sv. Cirila in Metoda? Po dolgem govoru poslušalcem obrne se govornik do dr. A. Gregorčiča ter ga prosi, naj ne sluša, kaj govore nekotji zavistni nasprotniki, ampak kaj pravi narod, kajti: Vox populi, vox Dei! Bog ne plača vsake sobote, a tudi dolžan nikomur ne ostane. — In zopet so zagrmeli po dvorani živoklici dr. A. Gregorčiču.

Dr. A. Gregorčič odgovarja predgovorniku z jako ginljivimi in ponižnimi besedami. Storil je kolikor je mogel, a to z najboljšimi nameni. V njegovem delovanju pa ga je krepko podpiral odbor, kateremu velja njegova napitnica. — G. E. Klavžar napija z jako resnim glasom gospodu V. Spinciču. Malo časa je bil med nami, toda pridobil si je srca vseh pravih goriških Slovencev. V kratki dobi njegovega bivanja čutili smo blagodejen upliv njegovega delovanja. Še le novinec v našem mestu prevzel je predsedništvo čitalnice, ni se bal nikogar. Ustanovil je žensko podružnico sv. Cirila in Metoda, ki zdaj tako krasno uspeva. — Zdaj pa gre v ožjo domovino svojo, kamor ga narod kliče, ponujajoč mu prve časti, koje mu narod ponuditi zamore. On gre tje v tužno Istro otrat solze istirskemu Slovanu, no srca naša gredo za njim. Slava Spinciču!

Prof. V. Spincič zahvali se na tej napitnici in burnej ovaciji vseh navzočih, poudarjajoč, da je v svojem „pregnanstvu“ v Gorici doživel najlepše ure svojega življenja, kajti našel je tudi tukaj prijateljska srca, bil je svoj med svojimi. Ker ga pa narod kliče od tu, mora slušati glas naroda, toda kedarkoli mu bo mogoče, pride k nam, da se z nami raduje in žaluje. — Med njegovim govorom so marsikomu privrele solze — žalosti na obličje. Zbrano občinstvo pa

mu dolgo ni jenjalo nazdravljati. — Ko je še napil g. Klavžar vrlenu denarničarju, g. J. Pirjevcu, želeč, da bi tudi v prihodnje posvetil svoje delovanje v korist društvu; ko je poslednji napil poverjenikom, Kleinmayer deputaciji, ki je pripeljala Gregorčiča ter so se še ponavljale napitnice Spinciču, Gregorčiču in Kleinmayerju, začeli so se društveni polagoma razhajati.

Kakor smo rekli, ta dan ostane vsem še dolgo v spominu. Ta občni zbor je pokazal, kako zna naše ljudstvo ceniti svoje može, svoje delavne in nesebične rodoljube. Dokler imamo tako ljudstvo za seboj, ni se nam bati nobene sile.

In tako bode to društvo raslo in cvetelo tudi nadalje, v veliko jezo nasprotnikov naših. To društvo je namreč največji jez proti potujčevanju, kajti tu se raztreseno slovensko meščanstvo združuje in navdušuje za narod svoj. Kdor se poprej ni dobro zavedal narodno-ti svoje, nauči se tukaj ljubiti mater svojo slovensko. Raztreseni slovenski udje so združeni tukaj v krepko celoto, katere ne morejo premagati niti nasi narodni, niti domači nasprotniki.

S Tolminskega 25. nov. — Gospod urednik! Hudo Vas je prijel nek „neučeni lajik“ s Kanalskega. Dvomimo pa, da bi mu kak količkaj razsoden bralec verjel, kajti razvidno je, da ta „neučeni lajik“ ni razumel Vašega članka „Podraga in — Soča“. Vsega tega, kar je dobil v tem članku oni „neučeni lajik“ in potem še na Kamno v podpis doposlani dopis, vsega tega mi nismo mogli dobiti v tem članku, če tudi smo ga večkrat pazno prečitali. — Da je oni članek tako slabo razumel „neučeni lajik“, temu se ne čudimo; čudimo se le temu, kako mu je mogel pritrjevati gospod urednik Tonklijev „Soče“, ki je vendar razsoden mož. Pa pustimo vse to!

Uprašali bi le „neučenega lajka“, kaj je lože: pohujšanje odstraniti ali pa pohujšanje popraviti? Ako ste imeli kdaj priložnost opazovati strastno razburjeno in trmasto priprosto ljudstvo n. pr. v kakej cerkveni zadevi, bodisi pri zidanju cerkve, pri zidanju pokopališča ali pri kakej neljubi mu osebi, ali niste zapazili, kako močno je ljudstvo pristopno vnanjim uplivom? Skušnja naj razsodi! Le toliko rečemo, da je omenjeni članek v „Novi Soči“ bil po naši misli dobro premišljen in da je imel pred očmi prave dejanske razmere v naših gorah.

„Kje smo še do mučnikov!“ pravi stara „Soča“. Kaj pa moremo mi za to, ako ni povsod iste naidušenosti, stanovitosti, spravljivosti, kakoršna bi morala biti? Ako hočemo ravnati modro, računati moramo v prvi vrsti z razmerami kakršne so in potem zamoremo uspešno delovati v tem zmislu, kakošne da bi morale biti. Zategadel je tudi mnenje „Nove Soče“ naše mnenje, da ni bilo ravno neizogibno potreba na veliki zvon obešati čudnih dogodkov v Podragi. Ako bi bila „N. S.“ tudi še bolj grajala Podražane, pokazala bi vendar marsikakim nezadovoljnzem pot v dosego svojih želj. Da bi jim pokazala v resnici izvrstno pot, dokazuje naj to, da so zdaj Podražani dosegli svoj namen, po katerem so že 39 let hrepenele. To je orožje, ki doseže mnogo! Da pa „N. S.“ ni kazala tega mogočnega orožja — prav je storila.

Ne moremo si kaj, da ne bi omenjali še naslednjega. „Vera je dar božji“, uči nas krščansko-katoliški nauk; poleg tega pa je zaupanje veri najtrdnješa podlaga. Ljudstvo, ki zaupa svojemu duhovniku, ki ga ljubi in spoštuje, bode tudi brezpogojno verovalo, kar ga uči. — Kateri duhovnik na Goriškem ima večje zaupanje, kakor ravno dr. Anton Gregorčič? katerega duhovnika naše ljudstvo bolj ljubi, kakor pesnika Simona Gregorčiča? In kako se postopa z njima? In od katere strani?! — Najvrednejše in najboljše nam črnite, slabe pa poznamo sami! Kam pridemo po tej poti? Če že zdaj tožite, da „vera peša“, kaj naj porečemo še le čez deset ali dvajset let, če pojde tako naprej? Hudi časi so prišli, katerih mi rewni Slovenci res nismo zaslužili! Malo nas je, narodni obstanek še ni zagotovljen in začeli smo kar po sili prenarajati lice današnjega sveta. Ze zdaj silno trpi društveno življenje, tako da ne moremo mi Slovenci nič uspešnega storiti, kaj še le bo?! Da, kaj bo?!

Iz cerkljanskih hribov, 19. nov. (Izv. dop.) — Obzaluemo, da nekdo pri nas tako strastno agituje, posebno pri č. duhovščini, proti vrlenu dr. Gregorčiču. Ne pretiravam, če rečem, da na brezmadežnega moža se je spravila triperesna detelja, ki ima mnogo smetij pred svojim pragom. Zadaviti hočejo tako rekóč moža, ki je bil priden, krotak in pohleven kot dijak, vzgleden kot bogoslovec in profesor, goreč kot duhovnik, čist v zasebnem in javnem življenju, neutrudljiv, delaven, previden in hladnokrvnen politik. To spričevalo mu podpišejo vsi njegovi nekdanji predstojniki. No!

Vi trije sovražniki gospoda doktorja, primerjajte svoje delovanje v zasebnem in javnem življenju z uspešnim delovanjem Gregorčičevem in kmalu zasuplo zagledate stopinje svoje vrednosti pri ničli ali pa še celo pod ničlo. Nekdo gori omenjene trojice si je sicer vsaj prizadeval koristiti slovenski narod in je tudi morda v enem ali drugem oziru marsikaj dosegel. Ali dva tovarisa njegova nimata česa pokazati, s čimer bi zamogla pridobiti si zaupanje pri Slovencih. In glejte čudo! Dva človeka, ki nimata nobenih zaslug, sikata zdaj svoj strup na najbolj delavnega moža ter mu kradeta (v pravem pomenu besede) čast in dobro ime. „Čast pa je več vredna“, beremo v svetem pismu, „od bogastva“. To si dobro zapomnita! Se nekaj.

Slišali smo tudi, da je bil jeden teh mož prvi prijatelj Gregorčičev, ki je še pred nekaterimi meseci vprico nekaterih gospodov podarjal njegove zasluge ter ga vredno pohvalil. Kako je to, da se je kar naenkrat to prijateljstvo skrhalo?! Kako je mogoče, da je g. dr. Gr. v tako kratkem času postal največji grešnik v Gorici?! Jeden in isti gospod ga je tedaj povzdigoval v nebesa, zdaj pa ga z vso strastjo potiska v peklo?! Ali je to značajno?! Ali je morda to za ljudstvo spodbudljivo, ko vidi, da tisti, ki so postavljeni v izgled drugim, se med seboj ravšajo in kavsajo?! — „Gorje svetu zaradi pohujšanja“... Ne, ne, gospoda moja, ne bodete ga mišlili, če se tudi postavite na glavo. Še poiščemo g. doktorja, ki je v naših očeh prvi rodoljub in Gorisec. Le pritiskajte na duhovščino, kolikor vam je ljubo in drago, da vam pošilja zaupnice, to a od naše cerkljanske duhovščine težko kaj pričakate, kajti gospodje so dovolj previdni in dobro poznajo tiste tri tiče.

Upamo tudi, da velenč. g. dr. M. ne poi de po kostanja v žrjavico za triperesno deteljo, saj pravi: „Osebam se ne uklanjam.“ Polagona se mu morda oči odpró!

Hribovec.

Iz Tolminskih hribov, 25. nov. (Izv. dop.) (Uprašanje dr. Mahnič): Ker velenč. gospod dr. Mahnič na vsa usta Slovence zatrjuje, da je „Soča“ pod njegovim uredništvom popolnoma neodvisna in namenjena le načelom ter to tudi jamči v predzadnji številki „Soče“ s častno besedo (sub fide sacerdotali), da hoče tak tudi ostati, zato ga nekteri duhovniki tolminskega okraja pozivljamo, naj nam blagovoli v kratkem to le odgovoriti:

„Ali je bilo javno delovanje obch Tonklijev do zdaj „načelno“ ali „breznačelno“??!“

Če nam g. dr. M. — dokaže, da politika gg. Tonklijev je bila do zdaj „načelna“, potem obema snamemo klobuk in iz srca častitamo. Če pa ni bila „načelna“, potem g. dr. Mahnič nikdar in nikoli ne sme priporočiti gg. Tonklijev, kajti to bi bilo proti njegovi vesti in prepričanju. „Facere contra conscientiam, semper est peccatum“ Sv. Bonaventura.

Ker je velenč. g. doktor M. javno ob sodil — politično delovanje svojega tovarisa — in duhovnega sobrata D. A. Gr., — toliko bolj se nadajamo, da bode odkritosrečno povedal o Tonkliju, ki ni z dr. M. v nikaki zvezi, ne po stanu, ne po mšljenju. Ako nam gospod dr. Mahnič to uslugi stori, potem smo vsi uvrjeni, da uredništvo „stare Soče“ — je res neodvisno in se pokori le „načelom“.

Dokler nam pa tega ne odgovori, smatramo ga kot orodje „triperesne detelje“. (Sledijo imena — in še nekaj več, kar smo za zdaj opustili. — Ur.)

Eden župnikov v imem več drugih duhovnih sobratov.

Gorica, 27. nov. — Kakor je bilo na kratko omenjeno v zadnji številki „N. S.“, imeli smo preteklo soboto in nedeljo dve veselici, prvo v č. alnici, drugo v lepih prostorih „Goriškega Sokola“ pri Zvezdi. — Čitalnica je priredila svojim udom in vabljnim gostom besedo brez ustopenne. Toda prišlo je k veselici tako malo ljudstva, da morebiti nikoli ne tako malo. In vendar so reditelji veselice in sodelovalci zaslužili nekoliko številnejšo udeležbo. Pravijo, da je uzrok temu splošna boječnost in letargija, ki je zavladala zdaj v goriških krogih vsled razmer, kakeršnih ni menda na cel-m Slovenskem. — Pele so se pod vodstvom g. Mercine stiri pesmi tako točno in tako lepo, da so se morale ponavljati, dasi so bile precej dolge. Zlasti pa sta ngajala ženska zbora s spremljevanjem na glasovirju in to Vilharjev ženski zbor „Na goro“ in „Plavaj, plavaj, ladja moja“. Vsa čast vrlim goriškim pevkinjam — Igra „Piké“ igrali so gospodje: Klavžar, Sivec, Gabršček in gospica Pavlica. Igralo se je dobro, kajti igralci niso novinci na odru, ampak že stare, priznane moči.

Vse je pa bilo radovedno na prvo veselico našega „Sokola“. Že dolgo pred do-

ločenim časom so se začeli polniti lepi društveni prostori. Ljudstva se je kar trlo in velika dvorana je bila kmalu polna. „Sokolov“ je bilo mnogo v društveni obleki. Kar je pa bilo posebno lepo za naše oči, bile so — Sokolke. Bila so to dekleta v nekaki sokolski opravi, z vrvicami, sokolskimi znaki in vsa prepašena z širokimi trobojnimi trakovi. Sploh so narodne barve, trobojni trakovi in pasovi bili posebna paša za gledalčeve oči. — Med točkam sporeda igrala je godba. Govoril je E. Klavžar: v lepih besedah je naslikal društveno življenje zadnjih 40 let in prešel polagona na sokolska društva in na goriški „Sokol“, kojemu je zaklical: Na zdar! Petje bilo je zares izborno; kaj takega nismo pričakovali od naših Sokolcev. „Sokolska“ ugajala je tako, da so jo morali ponoviti. Ravno tako pesem „Brez spanja“. „Hercegovska“ s spremljevanjem godbe je napravila mogočen utis. Igra „Serjus Petelinček“ prouzročila je mnogo smeha. Igrana je bila prav dobro. — Po besedi je bil ples; plesali so tudi četvorko. — Cela veselica je „Sokolu“ v čast. In ako še pomislimo, da je to društvo krepak jez proti potujčevanju, ker se zbirajo tukaj naši mladenci, ki bi sicer zašli v laška podobna društva, vsklikniti moramo: Sokoli, na zdar!

Domače in razne vesti.

P. n. gg. naročnikom. Zopet se obračamo s prošnjo do svojih naročnikov, da bi nam blagovolili vendar že doposlali zaostalo naročnino. Lože nam 700 naročnikov dopošljejo jeden stotak, kakor da moramo mi stotake za lagati za list, katerega radi prejemo in čitajo. V prvi vrsti potrebujemo zdaj gmatne podpore, saj je vendar znano, kako je bilo z nami v tem oziru. Vsak teden imamo samo za list stroškov do 50 gl., a naročnine ne dohaja niti za koleke. V sedanjih razmerah nam zadoščajo le vsodbudljive besede in da se oglašajo novi naročniki, ampak da dopošljejo tudi naročnino. Odslej se na oglašila brez naročnine ne bomo ozirali. — One gg. goriške naročnike, kojim se pri dobivanju lista godi kaka nerednost, prosimo, da nam naznanijo, da nerednosti odpravimo. Čujemo, da mnogi želé plačati, a ne vejo kako in kje. V tem pogledu je še vedno velik nered in mi še vedno ne vemo, pri čem da smo. Ker nam pa ravno zdaj dobro dojde vsaka naročnina, naj bi gg. goriški naročniki blagovolili poslati po svojih postrežnikih v naše upravništvo, v Marcinjevo hišo, II. nad., ali pa do gosp. G. Likarja.

Slovenska dekliska šola z otroškim vrtem v Gorici priredi tudi letos „božičnico“ z raznovrstnim programom. Ta božičnica postala je tako rekóč navada, katere se imenovana zavoda obiskujoča mladina neizmerno veseli ter jo željno pričakuje, dobro vedóč, da jo sveti Božič z različnimi darovi pozdravi. — Razni blagovoljni darovi v denarju in blagu, mnogobrojna udeležba pri prirejenih jednakih veselich so nam priča, da se je ta otroška veselica prikupila vsem slovenskim rodoljubom in prijateljem mladine. Ker pa stane „božičnica“ poleg truda tudi mnogo novcev, zanašamo se tudi letos na dobrohotna srca slovenskih rodoljubkinj in rodoljubov. Slovenski rodoljubi imajo sicer mnogo izdatkov; tu podpirajo razna človekoljubna podjetja, tam novo ustanovljene zavode itd., a vkljub vsemu temu upamo, da nam ne odtegnejo milodarne roke svoje ter nas bodo po svojih močeh prijazno podpirali. V to se tople priporoča — Vodstvo.

Iz Cerkljanskega piše nam unet rodoljub med drugim: „Pri nas na Cerkljanskem in Tolminskem sploh smo vsi za dr. Gregorčiča — saj moramo biti! Zató Vas pa opozarjam, da skrbno pazite na vse, predno daste v tiskarno. Posebno pa glejte na to, da se ne utihotapi v list kaka brezverska beseda, kajti potem Vas moramo vsi zapustiti. Na podlagi resnice bojujte se in gotovo zmagate!“ — Podobnih izjav in pisem prejeli smo zadnje tedne neštevilno mnogo. Vsem preč. gospodom, ki s toliko naklonjenostjo skrbé za nas, naš list in za dober uspeh našega nastojanja, izrekamo svojo presrečno zahvalo ter prosimo, da bi nas tudi v bodoče blagovolili podpirati z isto skrbjó in naklonjenostjo: Več oči vidi! Zajedno pa zagotavljamo vse svoje sedanje prijatelje in tudi nasprotnike, da je naš namen skozi in skozi pošten, težé koristiti obojemu življenju naroda našega. Da bi se v naš list utihotapljale brezverske besede in težnje, to nam ni niti od daleč na misli. Urednik pa ni vsevedno in popolno bitje, ampak človek je, ki lahko ravno takó kaj pogrési, kakor vsakdo drugi. V takem slučaju pa nikar ne iščite uzroka takemu pregrešku v urednikovi hudobni volji ali v slabem namenu, ampak priskočite nam na pomoč z dobrim svetom, z utemeljenim pojasnilom ali z dobro raz-

pravo in videli bodete, kakó radi se pokorimo dokazani resnici in kakó hvaležni smo tistim, ki nam jo pokažejo ter dokažejo nam našo zmoto. To je prava pot, ako hočemo v resnici koristiti dobri stvari. Ako bi pa zares kdaj krenili — recimo — na kako krivo pot in da nas zategadel vsi tisti zapusté in zbežé od nas, ki bi nam lahko pokazali pravo pot, ni li mogoče, da zagazimo še bolj v stran ter takó škodujemo lahko dobri stvari?! Mi smo sicer trdno prepričani, da se to ne zgodi; no pokazati smo hoteli, da bi tako ravnanje nikakor ne bilo — modro. Podajmo si raje roke v prijateljsko skupno in složno delovanje, kajti: Več oči več vidi! — Toliko v pojasnilo.

S Tolminskega piše nam v zasebnem pismu nek rodoljub med drugim tudi naslednje: „Ako bi Vas pa, velenčeni gospod, česa prositi smel, prosim Vas: ne povzdiguje preveč „Zvona“ itd., kakor se tople za nje potegujete v zadnjem listu. Mnogo imajo njih listi in romani gnjilega — izvzajem našega pesnika — in mnogo se ne za pousem hvaliti. Hvalimo kar je hvale vredno, pa tudi stvarna kritika je neobhodno potrebna itd.“ — Da bi nam vsi naročniki in čitatelji takó in odkritosrečno povedali svoje misli, kakó bi bilo to lepó, kakó bi se lahko v marsičem zjedini in mogoča bi bila slozna delavnost. — Dá, hvalimo, kar je hvale vredno, pa tudi stvarna kritika bodi nam vselej dobro došla. Ni pa bil naš namen, tople potezati se za „Zvon“ in za kritikovane pesnike in pisatelje, ampak opozoriti smo le hoteli na način, kakó so bili kritikovani. Kdorkoli se peča s književnostjo, pritrđi nam, da bi se bilo z drugačnim načinom kritikovanja doseglo mnogo več, kajti vse se dá povedati, vse kritikovati, vse očitati, samó znati je potreba. Kdor pa tega ne zna, doseže pogosto ravno nasprotno od onega, kar je nameraval. — Poudarjali smo, da je bila kritika sposobna vzeti prav mnogim pisateljem in pesnikom dobro ime, da so se videli povsod le hudobni nameni, vse da se je videlo le črno, a nobene svetle strani. In če pojdemo dosledno takó dalje, ne obstane pred tako kritiko niti jeden pisatelj naših. Kakor se je pozabilo na Presirnovem in Lavričevem grobu zlati rek: De mortuis nil nisi bene, — da se jih je s strastjó mrtve napadalo z očitanji pijanec, prestesnik, apostat — sramota naše dežele — itd. — takó bi prav lahko prišli na vrsto Vodnik, Jenko, Jurčič, itd. In kaj potem? — Mi nismo bili torej proti kritiki kot taki, ampak proti načinu kritikovanja, ki zares zbuzi le jezo in nasprotja in ki v našem društvenem in narodnem življenju silno mnogo škoduje, vse razdira a ničesa ne zida. Če to malo, kar imamo, le podiramo, kdaj bomo pa zidali? O! nasprotniki naši se lahko veselé, kajti uspešne bi nas ne mogli uničevati vsi ostali tuji sovražniki! — Ravno tisto bi se bilo lahko povedalo, pa takó, da bi bili morebiti celó pisatelji sami hvaležni objektivnemu kritiku. Kritika pa, ki poleg stvari same uničuje tudi pisatelja, pesnika ali politika, jemlje mu dobro ime ter hoče z uničenim imenom toliko prej uničiti tudi stvar, taka kritika ni nič vredna, ker neha biti kritika. — Kaj pa smo mi nameravali s celim člankom, razvidno je iz zadnjega odstavka omenjanega uvodnega članka, da je namreč v nevarnosti „krščanska ljubezen“ med nami.

Z lehkim srcem pričakujemo na zadnji naš uvodni članek dolge in morebiti strastne filipike in replike. Ako bodo stvarne, bode-mo odgovarjali, da bi se morebiti vsaj v čem zjedini in koristili dobri stvari. Ako pa bodo, kakor po navadi, polne strahu pred „našim“ liberalizmom in morebiti po cele kopice novih sumničenj, izgubali se bode-mo, kolikor bode le mogoče, takim polemikam. Mi zaupamo namreč razsodnosti večine naših čitateljev, da bodo sodili naš „liberalizem“ po naših dejanjih in ne po upitju naših ljubeznivih nasprotnikov.

Ujela se je. Pesnik Simon Gregorčič priobčel je v 3. štev. našega lista dopis, kjer je čitati naslednji stavek: Prvega ne imenujem, da ga ne okoljejo Tonklijevi „Jovški psi“, kakor so vgriznili vrla naša profesorja: Berbuča in Ivančiča. Sramota takim ovaduhom! — Kdo so ti „lovski psi“ in ovaduh, tega nam pesnik S. Gregorčič ni povedal, vendar je zbudil na jedni strani veliko veselje, na drugi pa veliko jezo. Da bode pa stara „Soča“ tako malo previdna gledé „lovskih psov“, tega se nismo nadejali. Kje je iskati te „lovske pse“, namignila nam je sama. Tam čitamo: „Iz dna srca govoril je „Slov. Narod“ S. Gregorčič s svojim dopisom v zadnji številki „Nove Soče“, ker naš radikalni dnevnik je od kraja do konca ponatisnil lep članek, po katerem so gospodje bogoslovni profesorji „Jovški psi“. — Kje je stalo to v dopisu? „Joj, kako se je ujela! Ali je torej vendarle resnica?!

Mnsg. Gaberjevčič proti g. B. „Soča“ je v zadnji številki objavila naslednje: Gosp. prof. Berbuču naprošeni smo sporočiti sledeče:

„Pozivani predložiti dotični šolski oblasti Vašo zadevo, da boste zadovoljni. Ali boste z izidom zadovoljni, je drugo vprašanje. — Na vsak način se bo tamkaj Vaše „Poslano“ bistveno popravilo in potem se bo pokazalo, ali imate Vi toliko moralnega poguma, da sporočite o izidu.“

Podpisa ni bilo; in vendar bi bilo v prvi vrsti potreba odgovoriti jasno in določno in pošteno podkrižati se. — Namesto tega je torej romala v Trst druga zatožba. Ali je to način, s katerim se poravnava naši domači prepripi? Gosp. prof. Berbuču hoče se torej na vsak način škodovati! Kako plemenito! Gornja vest stare „Soče“ torej vendar ni brez pomena. Kam pridemo po taki poti? Pa: Kdor drugim jamo koplje... In konečno povemo še gosp. mnsg. Gaberjevčiču, da ga zamoremo zagotoviti, da poznajo v Trstu in še kje drugod njega, njegovo mor. vrednost in še marsikako „ost“ ravno tako dobro, kakor mi in da so vsa njegova neplemenita prizadevanja popolnoma zastojni.

Radodarni doneski. — Preč. gospod Josip Kragelj, dekan v Tolminu, daroval je za študentovsko kuhinjo 3 gl. (ki je pa z.laj ni). Presrečno hvalo blagemu dobrotniku. — V predzadnji številki smo omenjali darove tuk. podružnici družbe sv. C. in M. Gosp. Al. Luznik, uč. v Skrbini, je poslal 3 gl. 63 kr. in ne samó 3 gl., kar bodi s tem popravljeno.

„Bralno društvo“ v Pevmi bode imelo v nedeljo 1. dec. svoj prvi (ustanovni) občni zbor, pri katerem se pregledajo in sprejmejo pravila, voli predsednika in odbor. To bralno društvo je takó blizu Gorice velike važnosti. Voščimo mu zategadel srečen začetek in trajen, uspešen obstanek.

„Sožalnice“, katero smo omenili v zadnji štev., podpisali so le uplvinjši volilci po vseh Brdih. Kakor nam poročajo, prinese to „sožalnice“ v Gorico in jo izročí g. dr. A. Gregorčiču posebna deputacija. Zategadel jo priobčimo prihodnjic. — Iz Vipavske doline smo prejeli dve nezaupnici gg. Tonkliju in Čerinu s podpisi. Ker ne vemo, ali ste nezaupnici bili doposlani tudi gg. T. in Č. — nismo jih priobčili. Čemú tudi, saj je njiju delovanje zad-sti glasna nezaupnica.

G. dr. J. Tonkliju ne moremo odgovoriti na njegov „znano je in mora biti“, ker je vsa zadeva o lastništvu „Soče“ pred kazenskim sodiščem, da ne smemo v tem pisati.

LISTNICA UREDNIŠTVA. — G. dr. A. G. v G.: Vaša poslanica došla nam je prepozno za ta list. — Dop. iz Brd. iz Ljubljane. Kor.: Morebiti prihodnjic. Predali naši so še vedno preteni. — Dop. z dežele, Kob., Bol., Kob. Kota, Notranjskega: Moralo je v koš. Hvaležni smo vam za krasne izjave — toda ni mogoče, kajti jedno in isto povedali so drugi. Hvala!

POSLANO.

Danes zjutraj sem bil pri uredniku stare „Soče“, prečastitem gosp. dr. Mahnič, z obrambo proti napadu svoje časti v 47. številki „Soče“. Odvrnil mi je: „Ne morem sprejeti; ne pustijo gospodje.“ Po daljšem razgovoru vzel je spis, a nočó mi ga je vrnil z opazko: Sprejeli bi le stvarni popravek, več ne.

Ker gospodu dr. Mahnič ne pusté sprejeti mojega pojasnila oni gospodje, katerim se je zdelo vredno tudi čast moje malenkosti sumničiti, bi gotovo tudi moj stvarni popravek po svoje cenovali, zato pride moja obramba v javnost v prihodnjem listu „Nove Soče“.

V Gorici, 28. novembra 1889.

G. Likar, trgovec.

Dostavek uredn.: Kje je torej tista toliko poudarjana samostojnost g. dr. M.? — V staro „Sočo“ pride torej le toliko, kolikor dovolé „gospodje“. Napadati in sumničiti, a zagovorov ne sprejemati — to je torej to najnovejšo katoliško.

ZAHVALA.

Vsem, kteri so pri Sokolski veselici poslednjo nedeljo kaj pripomogli, da se je tako lepo zvršila, izreka presrečno zahvalo

odbor.

V Gorici, 26. novembra 1889.

ZALOGA

uradnega in pisarnskega papirja

Da svojim p. n. častitim oljemnikom bolje postrežem, izbral in dobil sem poslednji čas iz štirih teorin mnogo boljših vrst papirja razne cene. Ujundno se torej priporočam slovcim uradom: cesarskim-kraljevskim, duhovniškim, županskim in drugim, da mi blagovolé naklanjati svoja naročila. Kdor želi izglede (uzorce), izvoli naj mi naznani, da mu jih pošljem brezplačno. Spoštovanjem

G. Likar.

Zaloga tiskovna za duhovne in županijske urade

Lekarna Trnkóczy

zraven rotovža v Ljubljani na velikem Mestnem trgu

priloga tukaj popisana najboljša in sveža zdravila. Ni ga dneva, da bi ne prejeli pismenih zahval o naših izbornih zdravilih domačih zdravil. Lekarna Trnkóczy-jeve tvrde je pet, in sicer: Na Dunaji Viktor pl. Trnkóczy, V. Hundstarmstrasse 113 tudi (kemična tovarna): dr. Oton pl. Trnkóczy, III., Radeckplatz 17 in Julius pl. Trnkóczy, VII., Josefstadtstr. 30. V Gradci (na Štajerskem) Vendelin pl. Trnkóczy. V Ljubljani Ubald pl. Trnkóczy. P. n. občinstvo se prosi, ako mu je na tem ležeče, da spodaj navedena zdravila s prvo pošto dobi, da naslov tako le napravi: Lekarna Trnkóczy poleg rotovža v Ljubljani.

Marijoceljske kapljice za želodec,

katerim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje imajo izvrsten vpeh pri vseh boleznih v želodcu in so neprekosljivo sredstvo zoper: manjkanje slasti pri jedi, slab želodec, urak, cetrose, kolika, zlatenica, bljuvanje, glavobol, krč v želodcu, bitje srca, zabasanje, glaste, bolezn na cranici, na jetrih in zoper zlato žilo. 1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gl., 5 tucatov samo 8 gl.

Sevilo! Opozarjamo, da se tisto istinite marijoceljske kapljice dobivajo samo v lekarni Trnkóczy-ja zraven rotovža na velikem Mestnem trgu v Ljubljani.

Cvet zoper trganje (Gicht).

tež odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi pri živcih, otekline, otrpeli ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo cvet zoper trganje po dr. Mslinčiču z zraven stoječim znamenjem. 1 stekel 50 kr., tucat 4 gl., 50 kr.

Če ni na steklenici zraven stoječega znamenja, ni pravi cvet in ga precej nazaj vrnite.

Planinski zeliščni sirup kranjski,

za odrasle in otroke, je najboljši zoper kašelj, hripavost, vnetih, jetiko, prsne in pljučne bolezni; 1 stekel 50 kr., tucat 5 gl. Samo ta sirup za 56 kr. je pravi.

Kričistilne kroglice

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in to se že tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji sloveskega telesa, glavobolu, otrplosti udov, skuženem želodcu, jetrih in obistnic boleznih, v skatljah a 21 kr., jeden zavoj s 6 skatljami 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se s pošto najmanj jeden zavoj.

Zdravila za živino

Štupa za živino.

Ta prav dobra štupa pomaga najbolje pri vseh bleznih krav, konj in prašičev.

Konje varuje ta štupa trganja po črevesih, bezgarje, vseh nalezljivih kužnih boleznih, kašlja, pljučnih in vratnih boleznih ter odpravlja vse glaste, tudi vzdržuje konje debele o kroglo in bene.

Krave dobé mnogo dobrega mleka. Zametek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr., bzamotkov z rabilnim navodom samo 2 gl.

Cvet za konje.

Najboljše mazilo za konje, pomaga pri pretregu žil, otekanih kolen, kopitnih boleznih, otrpnanji v boku, v križi itd., otekani nog, mehurjih na nogah, izvinnjenji, tišanji od sedla in oprave, pri sušici itd. s kratka pri vseh enanjih boleznih in hihah. Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gl., 5 stekel z rabilnim navodom vred samo 4 gl.

Sevilo! Naši izdelki so pristni, zanesljivi in zajamčeni, če imajo ime Trnkóczy in našo varstveno znamko. Zoper ponarejanje istih se sodnijski postopa. Vsa ta našeta zdravila se samo prava dobijo v lekarni Trnkóczy-ja v Ljubljani zraven rotovža se vsak dan s pošto razpošiljajo.

MLADENIČ,

ki je vajen marsikakemu delu, išče službe pomagača v štucunah ali kjer koli za hlapca. Dopršil je ljudsko šolo in je izurjen v pisavi in računstvu. Kdor bi ga potreboval oglašaj naj se pri uredništvu tega lista.

IZBORNA

civilska in vojaška krojačnica in zaloga vsakovrstnega sukna

NA TRAVNIKU,

nasproti velike vojašnice, priporoča se slavnemu občinstvu, zagotavlja prav pošteno in točno postrežbo ter izdeluje vse po najnovejšem kroju.

Uzorci se pošiljajo tudi po pošti na ogled.

Sukna pod 2 gl. meter ni v moji založnici.

Davorin Poveraj,
v Gorici.

Po kratki rabi prekoristno zobno čistilo.

LEPOTA zob KALODONT

F. A. Sarg's Sohn & Co.

Nova ameriksanska
glicerinova zobna krema
(zdravniški preiskana)

c. k. dvorni zalagatelj na Dunaju.

Dobiva se pri lekarničarjih parfumerjih itd., I. kos. 35 kr. — V Gorici pri C. B. Pontoniju, A. de Gironcoli, lekarni Kurner, G. Braunitzerju in G. Cristofoletiju.

Štev. 385

Op.

Oznanilo.

Ravnateljstvo zastavljavnice (Monte di Pietà) ustanovljene po grofu Thurnu v Gorici naznanja, da bode dne 9. decembra t. l. in naslednje, javna dražba (kant) nerešenih zastav III. četrtletja leta 1888, t. j. tistih, ki so bile zastavljene meseca julija, augusta in septembra l. 1888. V Gorici, dne 6. novembra 1889.

!! Za gluhe !!

Oseba ki je bila po priprostem sredstvu svojega 23 letnega oglušnja v ušesih ozdravljena, je pripravljena pismeno pojasniti v nemškem jeziku vsakemu brezplačno. Naslov: J. H. Niholosom, Wien IX. Kollingasse 4.

NOVA PESMARICA.

Zbirka najbolj znanih slovenskih, hrvatskih, srbskih, bolgarskih, čeških, poljskih in ruskih pesnij.

Sestavil Založil
Ivan Železnikar. Dragotin Hribar.
Cena: Mehko vezani 80 kr., s pošto 10 k. več. Elegantno vezani 1 gl. 20 kr., s pošto 1 gl. 30 kr. — Dobiva se v Narodni Tiskarni v Ljubljani. — Naroča se pa lahko tudi v vsaki bukvarni.

Cudovite kapljice

sv. Antona Padovanskega

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabi nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrdo- vratnije žilodčne bolestiti. Prav izvrstno vstrezajo zoper hemo- rojide, proti boleznim na jetrih in proti glistam, pri ženskih mesečnih nadležnostih, zoper beli tok, božjast, zoper bitje srca ter čistijo pokvarjeno kri. One ne preginjajo samo omenjenih boleznih, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo. Prodajajo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbe in pošiljave pa edino v lekarni Cristofoletti v Gorici, v Trstu v lekarni C. Zanetti in G. B. Rovic in v lekarni Alla Madonna v Kormitru. Ena steklenica stane 30 novcev.

ILUSTROVAN

Narodni Koledar

za leto 1890.

Uredil, izdal in založil **Dragotin Hribar.** Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ in v bukvarnah J. Giontini-jevi in M. Gerber-jevi v Ljubljani. Naroča se pa lahko v vseh bukvarnah.

Cena 45 kr., po pošti 50 kr.

Vsebina: Popolen kalendar, koledar, kateremu so pridružena tudi slovska imena, in cerkveni koledar. Nadalje: Genealogija cesarske hiše. Sedanjih vladarjev evropski. Vojvodina Kranjska: Vsi deželni zastopi, deželni odborniki, deželni poslanci, mestni odborniki, načelniki uradov, c. k. notari, advokati itd. Splošne določbe c. k. pošte. Brzovojni cenik. Lestvica za pristojbine kolek- kov. Sejmi na Kranjskem. — Zabavni del: Naši zaslužni možje. Božja pota Slovencev. V noči Rusalk. Ogled po svetu: Dogodki v Srbiji. Razstava v Parizu. Boulanger. Orientalaska železnica itd. Smešnice. — Naznanila.

! NAZNANILO !

Tvorniška zaloga sukna Dokler je še kaj v zalogi! Ostanek bruskega sukna 2.10 metrov za celo zimsko obleko f. 8.75. Angleško život- blago 9.10 metrov za celo možko obleko I. f. 8.50, II. f. 7.50, III. f. 6.— Blago za ženske sukne fine baže, moderne barve 2.10 m. 10 for., II. 6 for. Pravi štajerski leden za lovske sukne in obleke, nepokvarljiv. 1 meter f. 2.85 Blago za vrhne sukaje barve po nanevejši modi, najfinejše baže 2.10 m. cel vrtnik 6. for.	Kape iz pliša za može in dečke, 6 kom f. 1.50. Polna ogrinjala (plaid) 3.50 m. dolg. 1.60 m. širok f. 4.50 12 kopalnih rutic zarobljenih, z barvanimi robji za možke f. 1.20, za ženske f. 1. f.	Namizni prtji laneni, vseh barv, 3 komadi 3/4 2 for. 3 komadi 6/4 1 for. Prtiči (serviete) laneni, 4/4 četvorni, 9 kom f. 1.20. Perilo za gospe 6 ženskih srajc iz najmočnejšega platna z zob- kastim obiskom f. 3.25. z ve- zenjem 5 for. 3 ponočni korzeti iz fin šif. z vezenjem 1.4. f. 20. II. f. 1.80. Predpasniki za ženske iz oxforda kretona surovega platna ali šifona, 6 komadov f. 1.60. Spodnje sukaje iz klobučevine, bogato tamburirane, rdeče, sive ali drapirane, 3 kom. 3 f. Angora-Ogrtač zimski, 10/4 velik f. 2.80. Volnena ženska jopica (Jersey) vseh barvah, lepo pristojajoča 2 for., II. f. 1.20. Nogavice za ženske zimske, bele ali barvane, 6 parov pletene f. 1.50 Damastne vbrizave iz lane, 6 komadov z franžami f. 1.80, z obrtokom f. 1.90. Platnina in tkanina 1 komad — 29 komolcev Domače platno močne vrste (29 komolcev) 1 kom. 5/4 f. 5.50, 4/4 f. 4.20 Oxford, najnovejši vzorec 1 komad (29 komolcev) f. 4.50	Šifon za možko in žensko perilo 1 kom. (20 komolcev) I. f. 5.50 II. f. 4.50 Prosimski barbant 1 komad (29 komolcev) bel ali rdeč 6 f., višnjev ali rojav, f. 5. Kanevas za posteljne preproge 1 komad (20 d. komolcev) I. f. 6, II. 5.20 Atlasov gradl za posteljne preproge 1 kom. (20 d. komolcev, I. f. 750. II. f. 5.50 Modno blago za dame. !! Kupi se o priliki !! Zimski Nigri-loden za ženske obleke, najboljše vrste, 10 m. f. 3.20 Karirano modno blago 60 cm. široko za spalne sukne in otroške obleke, 10 m. f. 2.80 Joupan i treditne blage v vseh barvah, I. f. 3.50, II. 2.80 Flanels Valeria najnovejši vzorec, 10 m. f. 4. Kalmit najnovejši vzorec, 16 m. f. 2.70 Baziant za obleke najnovejši vzorec pristne barve 10 metrov, f. 3. Kalmit dvojne širokosti črn in barvan, 10 m. f. 4 Atlas od volne, dvojne širokosti, črn in barvan 10 m. f. 6.50.
--	--	---	---